2.4.- O mercado de traballo

Os datos recollidos no Padrón municipal de habitantes permiten afirmar que o peso relativo da poboación potencialmente activa na poboación total, é dicir, o cociente entre o número de persoas cunha idade comprendida entre os 16 e os 64 anos e a poboación total, descendeu ao longo dos últimos anos tanto en Galicia como no conxunto dos 20 concellos considerados. Como se desprende do **cadro 2.4.1.,** a poboación potencialmente activa representaba na área de Ferrol o 62,5% da poboación total, máis de cinco puntos inferior á do ano 2004, mentres que no conxunto de Galicia esta porcentaxe era do 63,3%, catro puntos porcentuais menos que en 2004.

A 1 de xaneiro do ano 2015, a poboación potencialmente activa en Ferrol e a súa área de influencia ascendía a 122.724 persoas, o que representa o 7,1% da poboación activa galega. Tomando como referencia o ano 2008, a poboación con idades comprendidas entre os 16 e 64 anos descendeu en 12.800 persoas, o que supón unha redución do 9,4%, 3,3 puntos porcentuais por riba do conxunto de Galicia.

O xa mencionado proceso de envellecemento da poboación ten unha importante incidencia no mercado de traballo, tal e como reflicten os índices de estrutura e de recambio da poboación en idade activa. Dunha banda, o índice de estrutura da poboación en idade activa reflicte que en 2015 a poboación cunha idade comprendida entre os 40 e 64 anos era superior á de 15 -39 anos tanto en Galicia como en A Coruña e en Ferrol e a súa área de influencia. Nese último ano esta taxa situábase no conxunto dos concellos de Ferrolterra en 134,7, valor superior tanto ao acadado en Galicia (127,7) como na provincia de A Coruña (129,5).

No que atinxe á capacidade da poboación para substituír as persoas que se van xubilando, o devandito **cadro 2.4.1.** amosa as dificultades que existen xa que a poboación de 60 a 64 anos é moi superior á de 15-19 anos, aumentando este índice de recambio de xeito moi acusado nos últimos anos. No ano 2015 o índice de recambio ascendeu a 188,7, case 74 puntos e medio por riba do

Indicadores da poboación activa 2004, 2009 e 2015

	2004			2009			2015		
	Peso relativo	Índice de estrutura	Índice de recambio	Peso relativo	Índice de estrutura	Índice de recambio	Peso relativo	Índice de estrutura	Índice de recambio
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
Galicia	67,3	89,6	101,1	66,7	102,7	139,0	63,3	127,7	161,2
A Coruña	68,5	90,5	104,1	67,6	103,7	146,7	63,8	129,5	165,5
Ferrol e a súa área	67,7	95,1	114,9	66,3	109,7	170,5	62,5	134,7	188,7
Ares	68,1	86,8	123,5	66,8	109,0	180,6	63,2	138,3	175,8
Cabanas	66,8	93,5	115,3	65,8	122,0	198,2	61,7	165,4	187,4
Capela, A	65,3	99,6	136,4	63,4	120,9	251,3	59,7	149,5	273,0
Cariño	65,6	100,4	141,7	63,7	119,8	197,2	58,2	146,0	209,9
Cedeira	64,3	95,1	128,7	63,6	112,4	162,4	60,8	135,8	182,5
Cerdido	59,1	113,0	168,3	58,6	124,2	218,0	54,1	121,7	184,6
Fene	70,1	95,9	140,1	67,3	112,5	195,2	62,3	141,4	211,4
Ferrol	67,6	96,3	109,6	66,0	114,9	169,8	61,9	138,1	184,3
Mañón	56,3	119,4	156,5	55,9	143,8	205,6	56,1	151,5	313,4
Moeche	54,7	114,8	185,7	56,9	124,9	146,7	56,3	129,9	210,9
Monfero	59,7	111,1	139,5	60,1	127,1	156,1	57,9	145,5	232,4
Mugardos	66,8	98,1	128,6	65,4	112,8	191,9	61,7	138,7	228,2
Narón	70,3	84,8	107,7	68,8	89,8	148,2	65,4	115,7	148,8
Neda	66,7	103,8	131,2	64,8	115,0	189,5	60,7	140,2	221,7
Ortigueira	61,6	111,7	153,8	60,8	129,7	212,4	57,6	160,1	233,6
Pontedeume	68,6	88,8	100,0	67,9	110,9	142,0	64,1	138,0	149,8
As Pontes	74,3	90,9	66,4	73,0	104,0	136,3	68,1	128,2	256,4
San Sadurniño	60,3	111,2	125,5	61,6	126,1	206,6	59,4	138,4	238,0
Somozas, As	61,9	100,9	134,4	64,2	98,0	194,6	62,1	149,5	233,5
Valdoviño	66,4	107,8	146,0	64,3	123,6	220,8	60,3	162,2	279,9

(1) peso relativo da poboación potencialmente activa (16-64 anos) sobre o total da poboación
(2) Índice de estrutura da poboación en idade activa: relación entre a poboación entre 40 e 64 anos e a poboación entre 15 e 39 anos.
(3) Índice de recambio da poboación en idade activa: relación entre a poboación entre 60 e 64 anos e a poboación entre 15 e 19 anos. Mide a capacidade dunha poboación para substituír aos individuos que van xubilando.

Fonte: elaboración propia CES Galicia a partir de datos do IGE

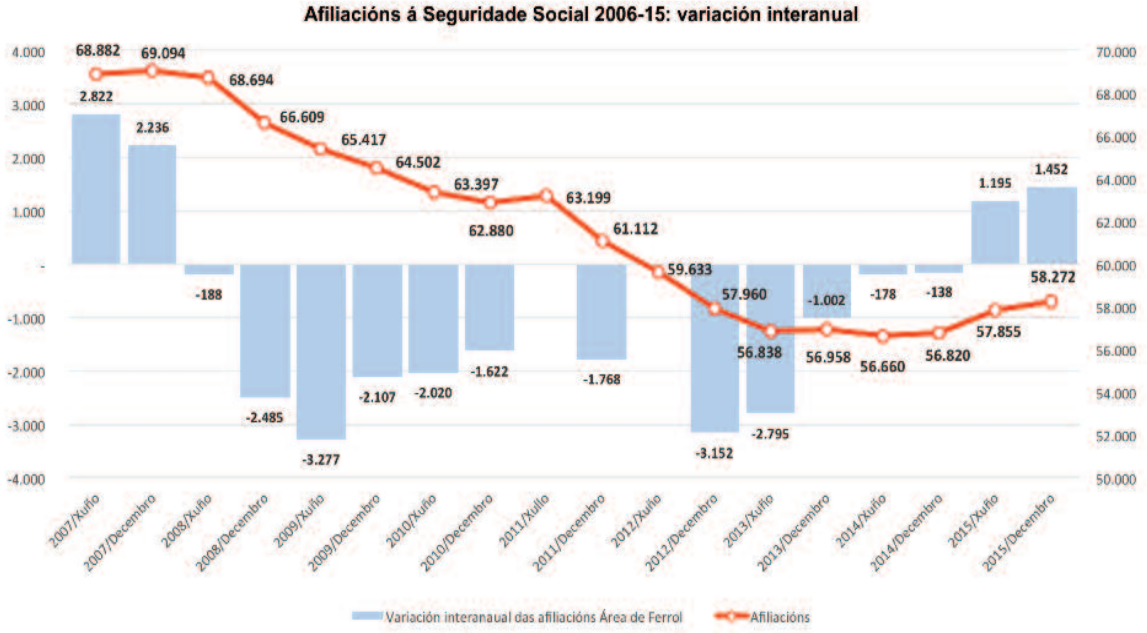
2.4.1.

experimentado en 2004. Na Comunidade Autónoma este índice acada un valor de 161,2, sesenta puntos superior ao de 2004.

A nivel comarcal, Ortegal (Cariño, Cerdido, Mañón e Ortigueira) é a que presenta os índices máis negativos. Dunha banda, presenta o menor peso relativo da poboación activa na poboación total, cun 57,3% fronte aos 62,6% de Ferrol e o 64,7% de Eume. Doutra banda, o índice de estrutura da poboación en idade activa ascende a 150,5% (137,7 en Eume e os 133 de Ferrol) e o índice de recambio sitúase en 227,7 (203,9 en Eume e 184,3 de Ferrol). A nivel municipal cómpre destacar que Cerdido e Mañón son os concellos que presentan o menor peso relativo da poboación activa na súa poboación total, mentres que Mañón é o concello co valor do índice de recambio máis elevado e Ortigueira e Mañón sitúanse en terceiro e cuarto lugar entre os concellos co índice de estrutura máis alto tras Cabanas e Valdoviño.

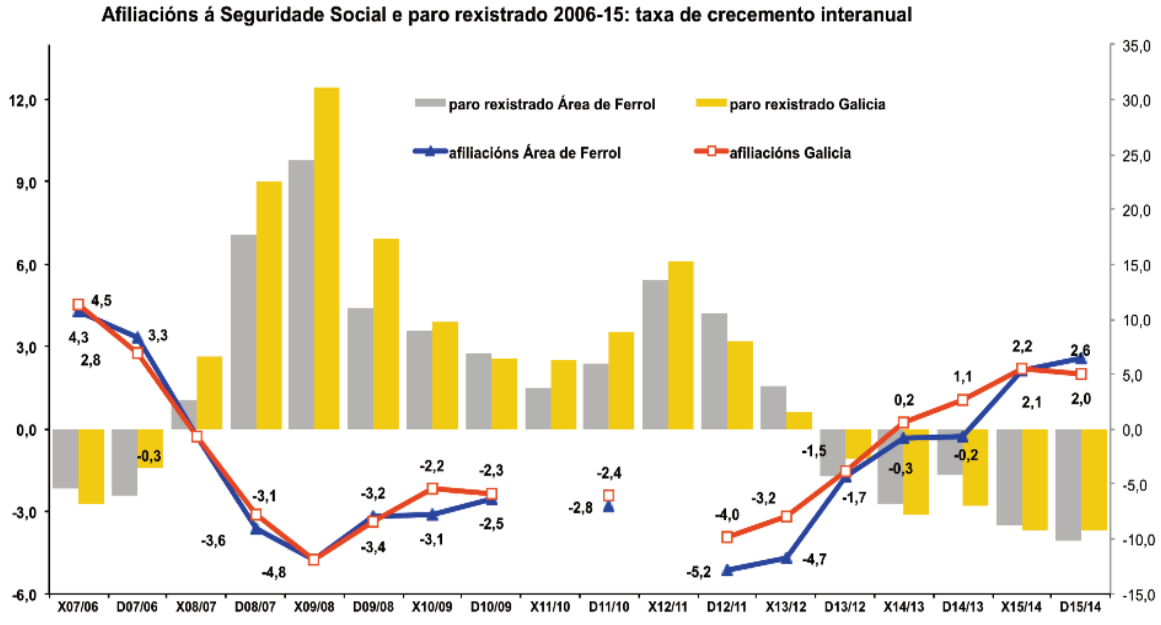
• Datos de emprego da Seguridade Social

O impacto negativo da crise económica e financeira no mercado de traballo de Ferrolterra reflíctese, entre outros aspectos, nunha caída xeralizada do número de afiliacións á Seguridade Social ata o ano 2014. Concretamente, entre os meses de decembro de 2007 e xuño de 2014 as afiliacións á Seguridade Social reducíronse en máis de 12.400. A partir de entón, iníciase unha tendencia ascendente para rematar o ano en 58.272 afiliacións, cifra lixeiramente superior á de decembro de 2012. En termos interanuais, o **cadro 2.4.2.** amosa que os descensos máis acusados se rexistraron en xuño de 2009 e decembro de

Fonte: elaboración propia CES Galicia a partir de datos do IGE

2.4.2.

Fonte: elaboración propia CES Galicia a partir de datos do IGE

2.4.3.

2012, cunha redución superior ás 3.150 afiliacións.

Comparado co acontecido no conxunto de Galicia, o **cadro 2.4.3.** amosa que Ferrol e a súa área de influencia presenta unha tendencia similar do número de afiliacións se ben nos últimos tres anos a evolución das

Afiliacións á Seguridade Social en alta laboral 2007-15: distribución segundo idade, réxime e sector

Ferrol e a súa área de influencia

	2007		2008		2014		2015	
	xuño	decembro	xuño	decembro	xuño	decembro	xuño	decembro
Total	68.882	69.093	68.693	66.608	56.660	56.820	57.855	58.272
<20 anos	666	569	549	432	111	99	105	108
20-24 anos	4.748	4.627	4.329	3.789	1.560	1.592	1.591	1.655
25-29 anos	9.815	9.585	9.195	8.458	4.420	4.410	4.371	4.324
30-34 anos	10.954	11.055	11.110	10.934	7.507	7.302	7.263	6.986
35-39 anos	9.650	9.782	9.843	9.685	9.355	9.392	9.576	9.488
40-44 anos	9.246	9.311	9.265	9.072	8.635	8.664	9.032	9.249
45-49 anos	8.785	8.803	8.782	8.615	7.999	8.019	8.050	8.181
50-54 anos	6.988	7.183	7.263	7.236	7.429	7.471	7.654	7.763
55-59 anos	4.410	4.543	4.650	4.734	5.782	5.927	6.084	6.178
>=60 anos	3.620	3.635	3.707	3.653	3.862	3.944	4.129	4.340
Réxime								
R. xeral	53.256	53.546	53.241	51.458	42.050	42.195	43.238	43.686
R.E. de autónomos	10.862	10.932	12.503	12.270	11.573	11.588	11.666	11.636
R.E. agrario	2.071	1.990	292	264	284	272	265	266
R.E. do mar	1.781	1.707	1.708	1.662	1.350	1.363	1.302	1.313
R.E. empregados do fogar	912	919	950	955	1.403	1.402	1.384	1.371
Sectores								
Agricultura/Pesca					2.856	2.833	2.751	2.739
Industria					9.233	9.060	9.565	9.507
Construción					4.491	3.991	4.460	4.248
Servizos					39.987	40.851	41.004	41.713
Non consta					93	85	75	65

Galicia

	2007		2008		2014		2015	
	xuño	decembro	xuño	decembro	xuño	decembro	xuño	decembro
Total	1.061.746	1.056.249	1.058.857	1.023.443	903.127	900.992	922.969	919.396
<20 anos	14.961	12.839	12.994	9.695	2.660	2.455	3.033	2.776
20-24 anos	73.353	69.036	66.964	58.480	31.213	30.203	32.103	31.597
25-29 anos	137.103	133.611	130.385	120.178	74.914	73.946	74.207	73.368
30-34 anos	159.994	159.695	161.169	156.241	115.579	112.435	112.100	108.235
35-39 anos	148.896	149.220	149.984	147.264	144.642	143.432	146.505	144.264
40-44 anos	137.467	138.744	140.757	138.140	136.238	137.425	142.468	143.394
45-49 anos	130.030	130.007	130.770	128.662	126.856	127.209	131.336	131.874
50-54 anos	108.028	109.329	111.445	110.785	113.856	114.400	116.928	117.081
55-59 anos	84.654	85.368	85.171	84.415	89.660	91.205	94.273	95.754
>=60 anos	67.260	68.400	69.218	69.583	67.509	68.282	70.016	71.053
Réxime xeral								
R. xeral	773.584	768.537	773.505	741.415	635.603	632.797	653.944	652.290
R.E. de autónomos	190.196	191.567	236.490	232.631	216.135	216.767	217.521	216.179
R.E. agrario	52.955	51.307	4.317	4.319	4.454	4.347	4.739	4.574
R.E. do mar	25.600	25.107	24.102	24.408	19.618	19.670	19.349	18.973
R.E. empregados do fogar	19.411	19.741	20.452	20.675	27.317	27.411	27.416	27.380
Sectores								
Agricultura/Pesca					61.261	60.477	60.844	59.095
Industria					129.729	124.129	131.644	127.295
Construción					69.892	66.832	71.687	67.717
Servizos					640.685	648.162	657.581	664.180
Non consta					1.560	1.392	1.213	1.109

Fonte: IGE

2.4.4.

afiliacións é peor que a media galega. Non obstante, en decembro de 2015 o número de afiliacións na área de Ferrol presenta unha medra interanual superior á rexistrada no conxunto de Galicia.

Tendo en conta a evolución e estrutura demográfica no conxunto dos 20 concellos considerados, o descenso máis acusado prodúcese na poboación cunha idade comprendida entre os 25 e 29 anos, cunha caída de 5.261 afiliacións entre decembro de 2007 e 2015, seguido polas persoas entre 30 e 34 años, con 4.069 afiliacións menos, e as persoas de 20 a 24 anos, con case 3.000 afiliacións menos. Por contra, nas persoas maiores de 50 anos as afiliacións medran en torno ás 2.920, salientando o grupo de 55-59 anos, con 1.635 afiliacións máis.

No que atinxe á súa distribución segundo réximes, o réxime xeral é o que acolle o maior número de afiliacións á Seguridade Social en alta laboral, con 43.686 afiliacións a 31 de decembro de 2015, o 6,7% das afiliacións ao réxime xeral da Seguridade social en Galicia nesa mesma data. Tal e como reflicte a serie temporal recollida no **cadro 2.4.4.**, o número de afiliacións acada un valor máximo en decembro de 2007, con 53.546 afiliacións, 10.308 máis que en decembro de 2015.

Séguelle en importancia en canto ao número de afiliacións o réxime especial de autónomos, con 11.636 afiliacións á Seguridade Social en alta laboral, un 6,9% (807 afiliacións) menos que en xuño de 2008 cando acada o seu máximo con 12.503. Atendendo ao seu peso relativo no total galego, este representa en decembro de 2015 o 5,4% das afiliacións galegas neste réxime.

Atendendo á distribución sectorial, do devandito **cadro 2.4.4.** despréndese, dunha banda, o elevado peso relativo das afiliacións no sector industrial en comparación co conxunto de Galicia. En decembro de 2015, o 16,3% das afiliacións en Ferrol e a súa área de influencia o estaban nas ramas industriais (18,7% en xuño de 2009), sendo esta porcentaxe do 13,8% na Comunidade Autónoma (14,7%). Doutra banda, o sector primario tan só acolle ao 4,7% das afiliacións nesa mesma data (5,4% en xuño de 2009), case dous puntos menos que en Galicia. Asemade, a importancia relativa da construción e os servizos é similar á media galega, acollendo o 7,3% das afiliacións a construción (7,4% en Galicia) e o 71,6% o sector servizos (72,2%).

Comparando os datos de xuño de 2009 cos de decembro de 2015, tanto en Galicia como en Ferrol e a súa área de influencia, todos os sectores produtivos agás o conxunto de actividades do sector servizos presentan caídas nas afiliacións á Seguridade Social. O sector máis afectado foi a construción, seguido pola industria e o sector primario, de tal xeito que dos case 7.150 afiliacións menos no conxunto dos 20 concellos analizados o 55,2% pertencen á construción (56,4% en Galicia), fronte ao 38,3% da ramas industriais (35,3%) e o 11% do sector primario (19,1%). Por contra, o emprego no sector servizos aumenta un 1,3% no conxunto de Galicia fronte ao 0,6% rexistrado na área de influencia de Ferrol.

- **Emprego segundo a EPA**

A análise do mercado de traballo a partir dos datos facilitados pola Enquisa de Poboación Activa (EPA) parte da limitación dada pola ausencia de datos desagregados a nivel municipal, agás os relativos aos sete grandes concellos de Galicia. Asemade, xunto á devandita ausencia de datos cómpre salientar que a serie estatística comeza no terceiro trimestre do ano 2009 e o propio IGE fai referencia a que os datos deben tomarse con precaución porque poden estar afectados por elevados erros de mostraxe.

Poboación ocupada no concello de Ferrol de 16 e máis anos 2009-15: distribución segundo sectores

	Total	Agricultura e pesca	Industria	Construción	Servizos	Agricultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
	(en miles de peroas)					(ocupación total = 100)			
2009									
III	27,0	0,2	3,7	2,6	20,5	0,7	13,7	9,6	75,9
IV	26,2	0,2	3,9	2,8	19,3	0,8	14,9	10,7	73,7
2010	26,7	0,1	4,3	1,3	21,0	0,4	16,1	4,9	78,7
I	26,2	0,0	3,6	2,2	20,4	-	13,7	8,4	77,9
II	26,4	0,3	4,3	1,2	20,7	1,1	16,3	4,5	78,4
III	27,1	0,0	4,6	1,2	21,4	-	17,0	4,4	79,0
IV	27,1	0,2	4,5	0,9	21,6	0,7	16,6	3,3	79,7
2011	26,6	0,0	4,2	0,8	21,6	-	15,8	3,0	81,2
I	27,1	0,0	4,0	1,3	21,7	-	14,8	4,8	80,1
II	25,8	0,0	3,9	0,8	21,1	-	15,1	3,1	81,8
III	27,6	0,2	4,0	0,5	23,0	0,7	14,5	1,8	83,3
IV	26,0	0,0	5,0	0,5	20,5	-	19,2	1,9	78,8
2012	24,8	0,0	3,2	0,6	21,0	-	12,9	2,4	84,7
I	26,9	0,0	4,1	0,3	22,5	-	15,2	1,1	83,6
II	26,1	0,0	3,0	0,7	22,4	-	11,5	2,7	85,8
III	24,2	0,2	2,4	0,5	21,2	0,8	9,9	2,1	87,6
IV	22,1	0,0	3,3	0,9	18,0	-	14,9	4,1	81,4
2013	18,9	0,2	3,1	0,8	14,8	1,1	16,4	4,2	78,3
I	19,5	0,0	3,0	0,6	15,9	-	15,4	3,1	81,5
II	18,8	0,0	3,2	0,6	15,1	-	17,0	3,2	80,3
III	19,6	0,4	3,5	0,8	14,8	2,0	17,9	4,1	75,5
IV	17,5	0,4	2,7	1,0	13,3	2,3	15,4	5,7	76,0
2014	20,3	0,1	3,5	0,7	15,9	0,5	17,2	3,4	78,3
I	18,6	0,3	3,0	1,0	14,3	1,6	16,1	5,4	76,9
II	19,0	0,0	3,2	0,7	15,1	-	16,8	3,7	79,5
III	21,2	0,0	4,3	0,8	16,0	-	20,3	3,8	75,5
IV	22,3	0,2	3,7	0,2	18,2	0,9	16,6	0,9	81,6
2015	19,7	0,0	2,8	0,3	16,6	-	13,8	1,5	81,8
I	20,3	0,0	3,0	0,2	17,0	-	14,8	1,0	83,7
II	20,0	0,0	3,0	0,2	17,0	-	15,6	1,0	85,0
III	19,1	0,0	3,1	0,5	15,5	-	14,6	2,4	73,1
IV	19,4	0,0	2,2	0,3	16,8	-	9,9	1,3	75,3

Fonte: IGE

2.4.5

Tendo en conta estas limitacións, cómpre resaltar en primeiro lugar a forte caída da poboación activa no concello de Ferrol nos últimos cinco anos. O número de activos no ano 2015 situouse en torno ás 26.700, o que supón un descenso superior ao 18% (5.900 persoas) en relación ao estimado en 2010, sendo esta caída lixeiramente superior ao 5% en A Coruña e Vigo e do 2,9% en Ourense (aumenta un 9,4% en Santiago de Compostela, un 5% en Lugo e un 1,2% en Pontevedra).

A poboación ocupada no concello de Ferrol situouse en 2015 en torno ás 19.700 persoas (600 menos que no ano anterior), das que o 84,3% están ocupados no sector servizos (16.600 persoas) fronte ao 14,2% do sector industrial (2.800 ocupados) e o 1,5% na construción (300 persoas). Ao longo dos últimos seis anos a ocupación descendeu en torno ás 7.000 persoas, o que supón unha caída do 26,2%, concentrándose en grande medida esta redución no sector servizos, cun descenso de 4.400 ocupados (21%), fronte ao descenso de 1.500 persoas na industria (34,9%) e 1.000 no sector da construción (76,9%).

No conxunto de Galicia, o sector que entre os anos 2010 e 2015 experimenta o maior descenso da ocupación, tanto en valores absolutos como relativos, foi o da construción, con 31.300 ocupados menos (–29,8%). Sé-

Taxas de actividade, ocupación e paro no concello de Ferrol 2009-2015

	Total		
	actividade	ocupación	paro
2009			
III	49,6	43,1	13,1
IV	48,3	42,2	12,6
2010	50,8	41,7	17,9
I	49,8	41,5	16,8
II	49,1	41,3	15,9
III	51,8	41,5	19,8
IV	52,3	42,4	18,9
2011	52,4	42,3	19,4
I	52,9	42,5	19,7
II	50,7	41,1	19,1
III	54,1	43,7	19,2
IV	51,9	41,8	19,4
2012	50,2	39,1	22,2
I	51,0	42,6	16,3
II	52,0	41,4	20,4
III	49,0	37,3	23,8
IV	48,9	35,0	28,5
2013	45,3	31,3	30,8
I	47,0	32,1	31,8
II	46,3	31,0	33,0
III	45,3	32,8	27,7
IV	42,4	29,4	30,7
2014	47,3	34,0	28,1
I	44,3	31,4	29,2
II	44,7	31,5	29,6
III	50,3	35,2	30,0
IV	49,9	38,0	23,8
2015	46,8	34,5	26,2
I	47,6	35,3	25,9
II	46,4	35,0	24,7
III	45,8	33,7	26,4
IV	47,2	34,0	27,9

Fonte: IGE

2.4.6.

guelle o sector primario, cunha redución de 24.500 persoas (–27,8%), o sector servizos, con 18.300 ocupados menos (–2,5%) e a industria, con 13.200 persoas menos (–7,6%). Se se compara o descenso da ocupación en Ferrol co acontecido en Galicia, os 7.000 ocupados menos representa o 8,0% da caída da ocupación en Galicia, sendo esta porcentaxe do 24% no sector servizos. No caso da industria esta porcentaxe sitúanse no 11,4% fronte aos 3,2% da construción.

A poboación asalariada descende en Ferrol ata as 16.500 persoas (1.600 asalariados menos que no ano anterior), das que 9.900 corresponden a asalariados no sector privado e os restantes 6.600 ao sector público (1.600 menos que en 2014). Considerando o período 2010-2015, o número de persoas asalariadas descende en 7.000 persoas (–29,8%), sendo esta redución máis acusada no sector privado que no público (4.700 e 2.300 persoas menos, respectivamente). Atendendo á evolución entre os dous anos mencionados, o concello de Ferrol é quen experimenta o maior descenso entre os sete grandes concellos de Galicia en termos porcentuais tanto no caso do sector público como privado.

No que ao desemprego se refire, os datos da EPA reflicten que o paro estimado no concello de Ferrol ascendeu en 2015 a 7.000 persoas, dos que máis da metade, 3.800 parados, son homes. No período

2010-2015 o desemprego total medrou en torno ás 1.200 persoas, un 20,7%, debido ao crecemento do 58,3% no caso dos homes (1.400 parados máis) xa que se reduce un 5,9% no das mulleres (200 persoas paradas menos). Cómpre destacar o importante descenso da poboación parada experimentado no segundo trimestre de 2016, que se sitúa en 5.300 persoas (a cifra máis baixa dende o terceiro trimestre de 2010) por mor da continua caída da poboación activa e da recuperación do emprego.

O **cadro 2.4.6.** amosa que entre os anos 2010 e 2015 a taxa de paro estimada aumentou máis de oito puntos porcentuais, situándose no último ano no 26,2% no concello de Ferrol (19,3% no conxunto de Galicia). Esta medra prodúcese tanto no caso dos homes como no das mulleres, por mor do incremento do número de parados e da caída da poboación activa. No último ano analizado, a taxa de paro feminina sitúase no 25,2%, case dous puntos por baixo da estimada para os homes (27,1%).

• Paro rexistrado

O impacto negativo da crise económica e financeira no mercado de traballo tradúcese nunha medra considerable do número de parados rexistrados nas oficinas do Servizo Público de Emprego ata o ano 2013, cando se rexistran unha media anual de 20.343 persoas paradas. No ano 2015 o paro rexistrado nos concellos de Ferrol e a súa área de influencia descende ata as 17.425 persoas paradas, o que representa o 7,5% do paro rexistrado galego. Atendendo á súa distribución segundo sexos, o desemprego feminino é sempre superior ao rexistrado no caso dos homes, de xeito que no último ano da serie analizada había un total de 9.375 mulleres en paro rexistradas, 1.325 mulleres máis que homes. En termos relativos o, **cadro 2.4.7.** reflicte que o paro rexistrado aumenta entre os anos 2008 e 2015 un 34,6%, situándose esta porcentaxe no 68,8% no caso dos homes e aumentando case un 15% no das mulleres.

A devandita crise económica explica que o diferencial entre o desemprego masculino e feminino se reduza significativamente en Galicia dende o seu comezou ata o ano 2013, aumentando posteriormente coa recuperación iniciada no ano 2014. Por contra, a área de Ferrol este diferencial tan só se incrementa no ano 2015, de xeito que en 2008 había rexistradas 3.409 mulleres máis que homes nas oficinas de emprego fronte ás 454 no ano 2014 (1.327 no último ano).

Tendo en conta os valores mensuais, o **cadro 2.4.9.** amosa o factor estacional do desemprego e a similitude, con carácter xeral, da evolución en Galicia e no conxunto do ámbito territorial obxecto de estudo. Dunha banda, entre os anos 2006 e 2007 o desemprego acada os seus valores máximos nos meses de xaneiro e febreiro, en tanto que de 2009 a 2012 o mes de marzo (febreiro no caso de Ferrol en 2011) é o que presenta máis persoas rexistradas nas oficinas de emprego tanto en Galicia como en Ferrol e a súa área de influencia. Nos tres últimos anos febreiro e xaneiro voltan a acadar os valores máximos no conxunto dos concellos analizados. Doutra banda, os meses de xullo e agosto aparecen, de xeito maioritario como os meses con menor número de persoas paradas rexistradas.

Se se elimina o efecto da estacionalidade, calculando en cada mes a media dos últimos doce meses, o devandito **cadro 2.4.9.** amosa que a tendencia negativa se inverte a comezos do ano 2008 tanto en Galicia como en Ferrol e a súa área de influencia, sendo crecente a partires dese momento. Esta presenta un novo punto de inflexión a mediados de 2013 iniciando unha tendencia decrecente.

No que atinxe á taxa media de crecemento interanual, **cadro 2.4.10.**, entre novembro

Paro rexistrado 2008-15: distribución segundo sectores de actividade

Galicia

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	15/08
Total	162.512	206.245	226.237	241.323	270.515	276.007	256.960	233.449	70.937
Agricultura/Pesca	5.025	5.579	6.080	6.456	7.712	9.021	8.844	8.454	3.429
Industria	25.353	33.149	34.752	36.853	40.234	38.878	35.323	29.675	4.322
Construción	19.736	31.826	35.723	39.417	45.305	42.893	35.591	28.903	9.167
Servizos	89.907	115.710	123.493	130.662	151.067	162.745	156.255	147.165	57.258
Sen emprego anterior	22.491	19.983	26.189	27.936	26.198	22.470	20.948	19.253	-3.238

Ferrol e a súa área de influencia

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	15/08
Total	12.944	15.507	16.916	17.745	19.759	20.343	19.238	17.425	4.481
Agricultura/Pesca	255	269	293	317	386	445	421	413	158
Industria	1.649	2.069	2.259	2.436	2.870	2.955	2.782	2.165	516
Construción	1.449	2.211	2.554	2.709	3.216	3.197	2.882	2.370	921
Servizos	6.998	8.688	9.319	9.759	10.915	11.626	11.228	10.697	3.699
Sen emprego anterior	2.592	2.275	2.496	2.532	2.372	2.124	1.925	1.782	-810

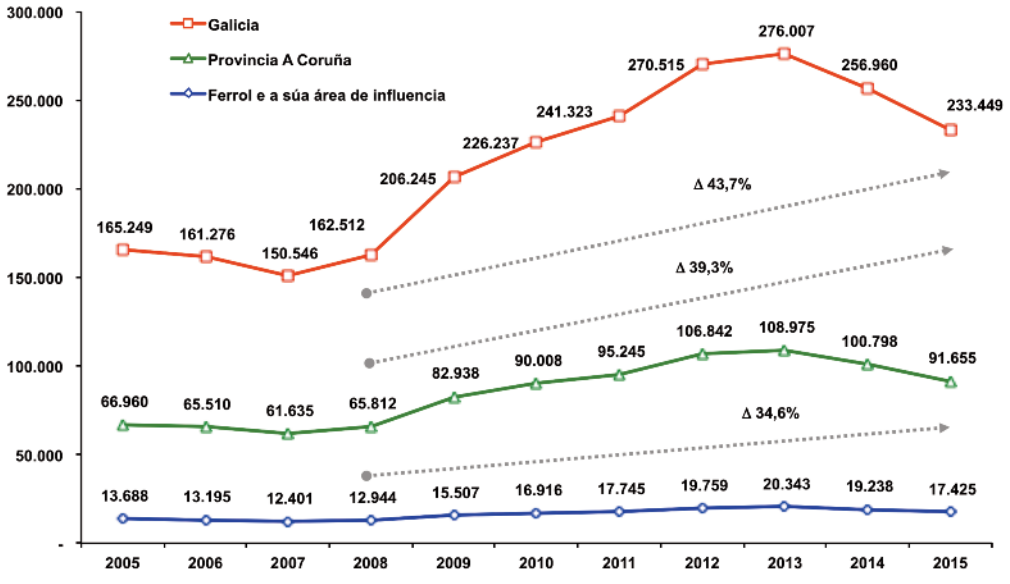
Ferrol e a súa área de influencia / Galicia

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	15/08
Total	8,0	7,5	7,5	7,4	7,3	7,4	7,5	7,5	6,3
Agricultura/Pesca	5,1	4,8	4,8	4,9	5,0	4,9	4,8	4,9	4,6
Industria	6,5	6,2	6,5	6,6	7,1	7,6	7,9	7,3	11,9
Construción	7,3	6,9	7,1	6,9	7,1	7,5	8,1	8,2	10,0
Servizos	7,8	7,5	7,5	7,5	7,2	7,1	7,2	7,3	6,5
Sen emprego anterior	11,5	11,4	9,5	9,1	9,1	9,5	9,2	9,3	25,0

Fonte: IGE

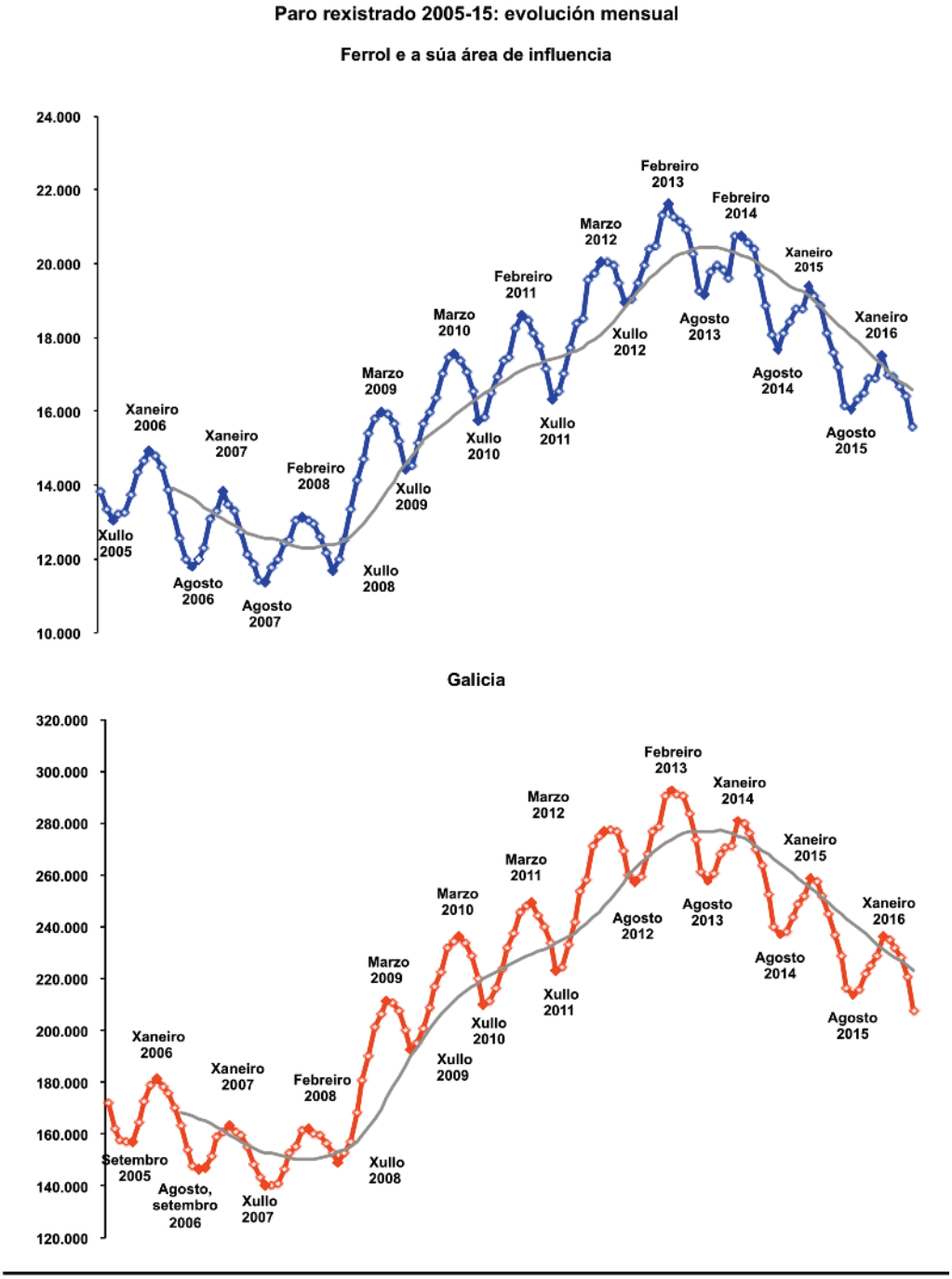
2.4.7.

Paro rexistrado 2005-15

Fonte: elaboración propia CES Galicia a partir de datos do IGE

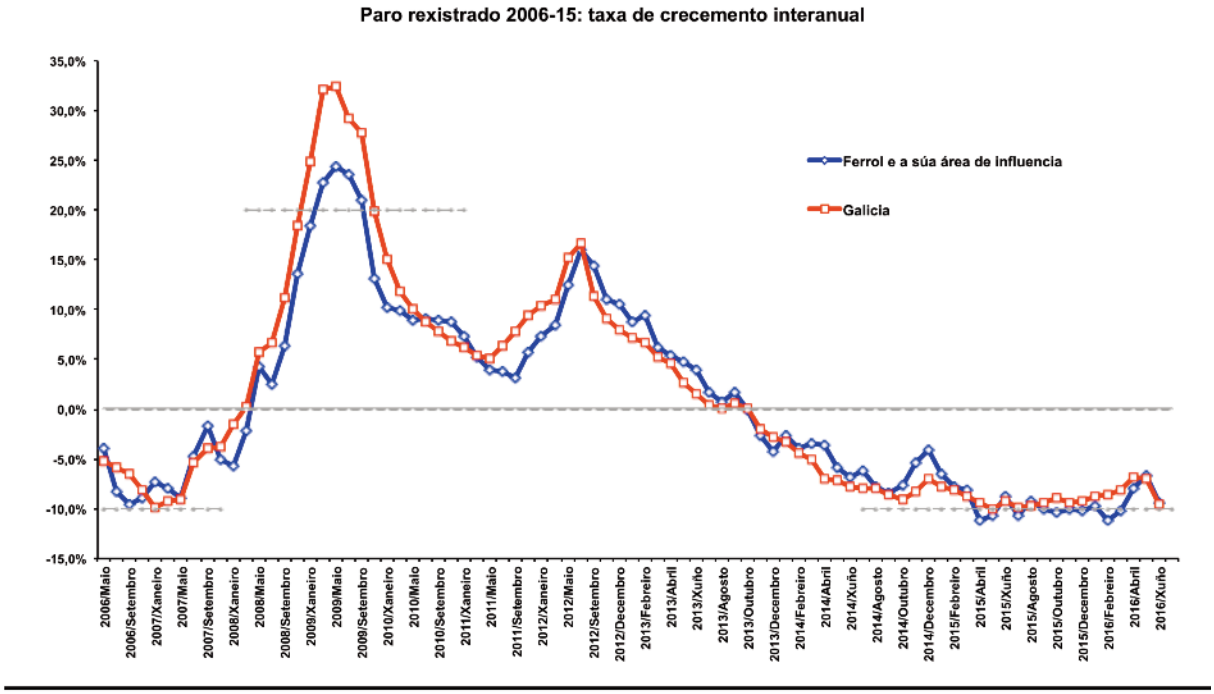
2.4.8.

Fonte: elaboración propia CES Galicia a partir de datos do IGE

2.4.9.

de 2007 e xullo de 2012, Ferrol presenta con carácter xeral un incremento do desemprego inferior ao do conxunto de Galicia. A área de Ferrol presenta unhas taxas de variación interanuais superiores ao 20% entre febreiro e setembro de 2009, en tanto que en Galicia esta porcentaxe supera o 31% entre marzo e xuño dese ano. Por contra, o período comprendido entre agosto de 2012 e marzo de 2015 caracterízase por un comportamento peor en relación ao do conxunto de Galicia. Dunha banda, ata setembro de 2013 o incremento do desemprego é superior ao rexistrado no mercado de traballo

Fonte: elaboración propia CES Galicia a partir de datos do IGE

2.4.10.

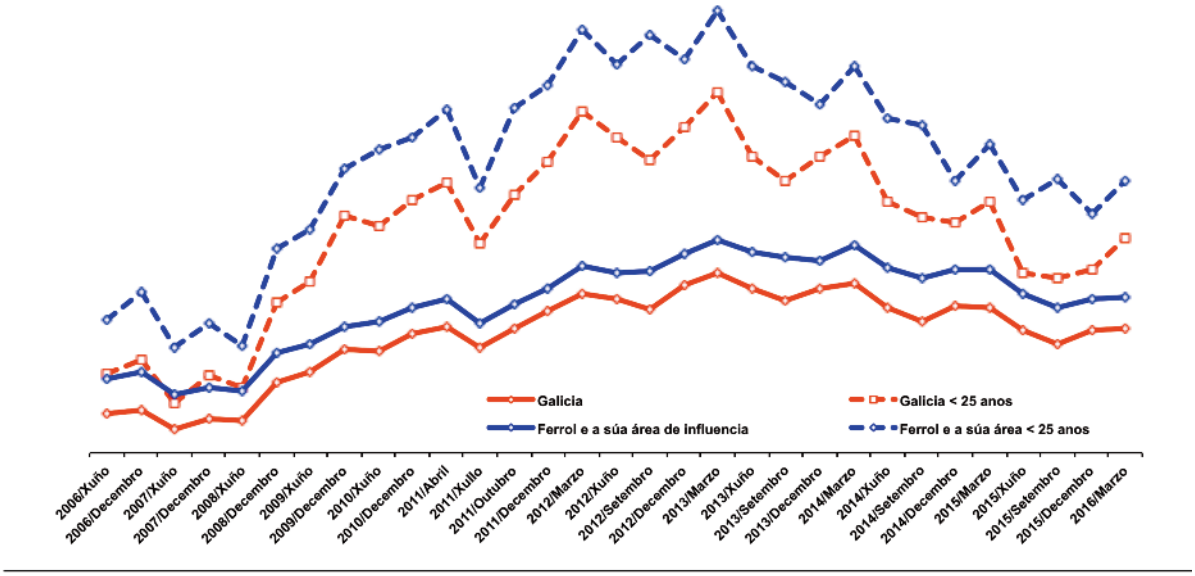
galego; doutra, ao longo de todo o ano 2014 a redución do desemprego presenta unha maior intensidade en Galicia que no ámbito territorial analizado. Finalmente, cómpre destacar que dende abril de 2015 a área de Ferrol presenta con carácter xeral un descenso do desemprego maior que no conxunto da Comunidade Autónoma.

A evolución do número de parados en termos absolutos non permite percibir con claridade a importancia do problema en comparación co que acontece noutras zonas, polo que é necesario dispor dunha medida relativa, como é a da taxa de paro, que mide o peso do número de parados sobre o total de activos. Ante a inexistencia de datos desagregados a nivel municipal na Enquisa de Poboación Activa, emprégase como indicador aproximado da taxa de paro o cociente entre o desemprego rexistrado e a suma do número medio afiliacións á Seguridade Social e os parados rexistrados nas oficinas do Servizo Público de Emprego. Este indicador permitiríanos comparar o impacto da crise económica no mercado de traballo galego e de Ferrol e a súa área de influencia.

A partir do **cadro 2.4.11.** se desprende que a taxa de paro, tal e como se define no parágrafo anterior, é sempre superior no caso de Ferrol e a súa área de influencia que no caso galego, alcanzando o seu valor máximo en marzo de 2013. Asemade, cómpre salientar que esta taxa é máis elevada no caso dos menores de 25 anos, e dado que a crise económica afecta máis a estas persoas, o seu incremento é moito máis acusado neste grupo de persoas. Igualmente, a taxa de paro máis elevada rexístrase no mes de marzo do ano 2013. A saída da recesión económica no segundo semestre de 2013 reflíctese nunha tendencia descendente da taxa de paro, que é moito máis acusado no caso das persoas menores de 25 anos.

Tanto no ámbito territorial obxecto de estudo como en Galicia a taxa de paro entre

Paro rexistrado xuño 2006-marzo 2016: evolución da taxa de paro

Fonte: elaboración propia CES Galicia a partir de datos do IGE

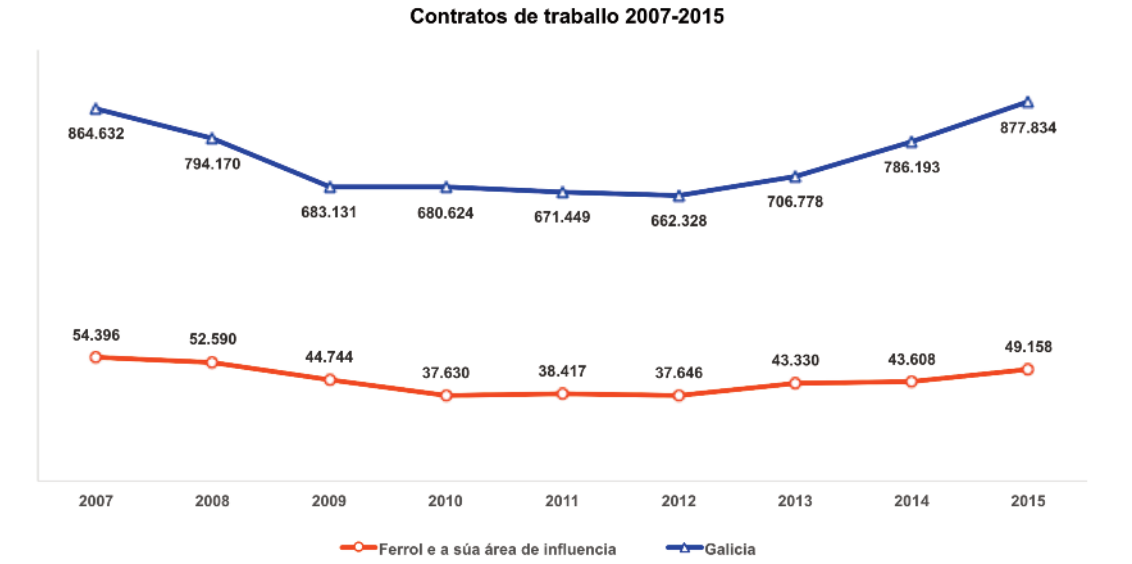
2.4.11.

as mulleres é superior á dos homes, sendo este diferencial sensiblemente superior en Ferrolterra (agás en decembro de 2014 en que é inferior e marzo e setembro do mesmo ano en que a taxa de paro é similar). Por contra, se se considera a poboación menor de 25 anos, a taxa de paro feminina é con carácter xeral inferior á dos homes.

Atendendo á distribución do paro segundo grandes sectores económicos, o devandito **cadro 2.4.7.** reflicte que das case 4.500 persoas en que aumenta o paro rexistrado entre os anos 2008 e 2015, 3.699 parados pertencen ao sector servizos fronte aos máis de 920 no caso da construción e aos case 520 na industria. En termos de taxas de variacións interanuais, o sector de actividade máis afectado pola crise económica foi a construción, cun incremento medio anual do 9,1% entre os dous extremos da serie analizada, superando en dúas décimas ao sector primario, mentres que o desemprego aumenta 7,6% no sector servizos e un 4,5% no conxunto das ramas industriais.

A distribución sectorial da taxa de paro media anual, tal e como se definía anteriormente, reflicte que en Ferrol e a súa área de influencia o sector primario, os servizos e con carácter xeral a construción presentan taxas superiores á media galega, rexistrándose esta mesma situación na industria nos últimos tres anos (2013-2015). En ambos os dous casos, a máis elevada rexístrase no sector da construción, e a máis reducida no sector primario.

No concernente ao paro de longa duración, a área de influencia de Ferrol contaba en decembro de 2015 cun total de 8.243 persoas que levaban máis dun ano en situación de desemprego, o que representa o 48,8% do paro total (46,3% no conxunto de Galicia), sendo esta proporción inferior á rexistrada nos meses de decembro de 2014 e 2013. Comparado coa porcentaxe rexistrada en marzo de 2009, a máis reducida de toda a serie analizada, o peso relativo do paro de longa duración aumenta na área de influencia de Ferrol en 12,5 puntos, case catro

Fonte: IGE

2.4.12.

puntos menos que na Comunidade Autónoma.

Atendendo á súa evolución dende comezo da crise cómpre destacar o incremento máis acusado en Galicia que nas tres comarcas analizadas consideradas no seu conxunto dende abril do ano 2009 ata xaneiro de 2014. En termos xerais, no ano 2014 a área de influencia de Ferrol presenta un descenso do paro de longa duración superior ao rexistrado en Galicia, en tanto que en 2015 é a Comunidade Autónoma que presenta un mellor comportamento. En decembro de 2015 o número de persoas que levan máis dun ano rexistradas nas oficinas de emprego é un 31,6% superior ao de xaneiro de 2007, fronte ao 62,2% en Galicia (23,2% e 52,9% en xuño de 2016, respectivamente).

- **Contratación**

O número total de contratos rexistrados nas oficinas de emprego en Ferrol e a súa área de influencia no ano 2015 ascende a 49.158, o que representa o 5,6% do total galego, dos que 47.927 contratos corresponden a contratos iniciais (5,6%) e 1.231 a contratos convertidos en indefinidos (5,1%). Como reflicte o **cadro 2.4.12.**, dende o comezo da crise o volume de contratos presenta unha tendencia descendente ata o ano 2012 tanto Galicia como o conxunto dos concellos de Ferrolterra, cando acada o seu valor mínimo, iniciando en 2013 un incremento dos mesmos. A pesar desta evolución, o número de contratos rexistrados na área de Ferrol descende un 6,5% entre os anos 2008 e 2015 (3.432 contratos menos) mentres que no conxunto da Comunidade Autónoma se rexistra unha medra do 10,5% entre os dous anos considerados.

Como se aprecia no **cadro 2.4.13.**, esta caída explícase pola redución do número de contratos rexistrados na comarca de Ferrol, con 5.026 contratos menos entre 2008 e 2015 (11,5%) e, de maneira máis concreta, pola evolución experimentada no concello de Ferrol, onde a caída supera as 8.600 contratacións (29,8%). Por contra, os concellos que presentan un maior incremento son os de Narón, con 1.728 contratacións máis, se-

guido por A Capela e Cabanas, con 872 e 807 contratos máis, respectivamente.

No que atinxe ao fluxo de entrada ao emprego indefinido, sen contar as conversións, o **cadro 2.4.14.** amosa que no ano 2015 se rexistraron un total de 1.870 contratos de duración indefinida, dos que o 55,7% corresponde a homes (1.041 contratos). En relación ao ano anterior, e a diferenza do acontecido no conxunto de Galicia, o número de contratos indefinidos descende na área de Ferrol tanto no caso dos homes como das mulleres (-5,4% e -6,7%, respectivamente). Se consideramos un período de tempo máis amplo, entre os anos 2008 e 2015 o número de contratos indefinidos descende un 31,3% en Ferrol e a súa área de influencia (850 contratos), sendo esta redución máis acusada no caso dos homes que das mulleres (35,4% e 25,2%, respectivamente).

No concernente aos contratos temporais, no último aumenta considerablemente o número de contratos temporais rexistrados na área de Ferrol, que se sitúan nas 46.057 contratacións, case 5.800 contratos máis que no ano anterior (14,3%). Este incremento explícase tanto pola medra dos contratos temporais no caso dos homes como das mulleres, sendo en ambos os dous casos superior ao rexistrado no conxunto de Galicia tal e como se desprende do devandito **cadro 2.4.13.**. Asemade, atendendo á distribución segundo tipo de contrato cómpre mencionar que este incremento explícase en maior medida pola evolución dos contratos de obra e servizo, con 2.652 contratos máis (13,5%) e os contratos eventuais por circunstancias da produción, con 2.041 contratos máis (14,7%).

Ao longo dos últimos oito anos o número de contratos temporais descendeu un 2,6% no conxunto dos concellos analizados, explicándose esta evolución pola caída do 12,1% do número de contratos asinados por mulleres xa que entre os homes aumenta case un 8%. Atendendo á modalidade de contrato, o descenso máis significativo experiméntase no caso dos contratos eventuais por circuntancias da produción, con 3.086 contratos menos (-16,2%) mentres que se rexistraron 1.750 contratos máis de obra e servizo (8,5%) e 571 contratos de interinidade máis (9,2%).

Atendendo á distribución comarcal, entre os anos 2008 e 2015 o número de contratos de duración indefinida e o das conversións en indefinidos descende nas tres comarcas de Ferrolterra, rexistrándose a caída máis acusada en termos relativos en Eume. Nese período de tempo, os contratos indefinidos descenden en Eume un 58,1% (287 contratos menos) e os de conversión, un 62.5% (–207 contratos). Por contra, nos contratos de duración temporal ou determinada o descenso experimentado en Ferrolterra explícase pola caída de case un 9% na comarca de Ferrol (3.408 contratos menos), aumentando en Eume un 28,5% (1.899 contratos) e máis dun 24% en Ortegal (285 contratos).

No caso das conversións en indefinidos, o seu número descende en Ferrol e a súa área de influencia un 52,5% en 2015 respecto ao de 2008 (42% en Galicia) para situarse nas 1.231, o que representa o 5,1% do total galego, sendo a súa importancia relativa lixeiramente superior no caso das mulleres (5,2%). O volume de contratacións na área de Ferrol descende tanto entre as mulleres como entre os homes, sendo esta caída do 50,1% (584 contratos menos) no primeiro caso e do 54,4% (774 contratos menos) no segundo.

Atendendo á distribución sectorial, o maior peso relativo da actividade industrial en Ferrolterra reflíctese no número de contratacións, onde a industria acolle o 16% dos contratos, fronte ao 14,3% de media en Galicia. O sector servizos é o que acolle o maior número de contratos, de xeito que de

Contratos totais rexistrados 2008-2015: distribución segundo comarcas e concellos

	2008	2014	2015	15/14	15/08
Galicia	794.170	786.193	877.834	91.641	83.664
A Coruña	343.158	326.623	363.530	36.907	20.372
Ferrol e a súa área de influencia					
Eume	7.499	7.440	8.904	1.464	1.405
Cabanas	1.071	1.340	1.878	538	807
Capela, A	123	777	995	218	872
Monfero	404	196	143	-53	-261
Pontedeume	1.700	1.559	1.846	287	146
Pontes de García Rodríguez, As	4.201	3.568	4.042	474	-159
Ferrol	43.626	34.489	38.600	4.111	-5.026
Ares	518	686	671	-15	153
Cedeira	856	974	983	9	127
Fene	1.881	1.612	2.555	943	674
Ferrol	28.909	19.037	20.290	1.253	-8.619
Moeche	65	156	194	38	129
Mugardos	672	681	724	43	52
Narón	8.740	9.013	10.468	1.455	1.728
Neda	371	991	971	-20	600
San Sadurniño	272	330	544	214	272
Somozas, As	589	273	403	130	-186
Valdoviño	753	736	797	61	44
Ortegal	1.465	1.679	1.654	-25	189
Cariño	548	535	366	-169	-182
Cerdido	99	149	149	0	50
Mañón	101	209	254	45	153
Ortigueira	717	786	885	99	168

Fonte: IGE, Estadística de contratos

2.4.13.

Galicia

	2008	2014	2015	15/14	15/08
Total	794.170	786.193	877.834	91.641	83.664
Contratos indefinidos	46.423	39.712	40.672	960	-5.751
Contratos temporais	706.093	724.404	812.995	88.591	106.902
Conversións en indefinidos	41.654	22.077	24.167	2.090	-17.487
Homes	410.458	417.321	463.552	46.231	53.094
Contratos indefinidos	26.269	20.897	21.334	437	-4.935
Contratos temporais	361.267	384.960	429.233	44.273	67.966
Conversións en indefinidos	22.922	11.464	12.985	1.521	-9.937
Mulleres	383.712	368.872	414.282	45.410	30.570
Contratos indefinidos	20.154	18.815	19.338	523	-816
Contratos temporais	344.826	339.444	383.762	44.318	38.936
Conversións en indefinidos	18.732	10.613	11.182	569	-7.550

Ferrol e a súa área de influencia

	2008	2014	2015	15/14	15/08
Total	52.590	43.608	49.158	5.550	-3.432
Contratos indefinidos	2.720	1.990	1.870	-120	-850
Contratos temporais	47.281	40.289	46.057	5.768	-1.224
Conversións en indefinidos	2.589	1.329	1.231	-98	-1.358
Homes	25.432	22.714	25.867	3.153	435
Contratos indefinidos	1.612	1.101	1.041	-60	-571
Contratos temporais	22.396	20.990	24.176	3.186	1.780
Conversións en indefinidos	1.424	623	650	27	-774
Mulleres	27.158	20.894	23.291	2.397	-3.867
Contratos indefinidos	1.108	889	829	-60	-279
Contratos temporais	24.885	19.299	21.881	2.582	-3.004
Conversións en indefinidos	1.165	706	581	-125	-584

Fonte: IGE

2.4.14.

Centros especiais de emprego en Ferrol e a súa área de influencia 2016

Concello	Centro	Actividade
Cabanas	Amil Lago Servicios Generales SL	Multiservizos (limpeza, xardinería, mantementos, publicidade...)
	Blavice Services SL	Multiservizos (limpeza, xardinería, mantementos, publicidade...)
Fene	Amilaxa Servicios Generales SL	Multiservizos (limpeza, xardinería, mantementos, publicidade...)
Ferrol	ASCM Ferrolterra SL	Servizos sociais
	Cabo Prior Suministros SL	Comercio subministracións
	Área 7 Preimpresión Técnica SL	Artes gráficas e servizos relacionados
	Fesmil SL	Multiservizos (limpeza, xardinería, mantementos, publicidade...)
Narón	Autotaxi Narón SL	Servizos anexos ao transporte de viaxeiros
	Creaciones Led SL	Instalacións eléctricas
	Globaltika Europrojects SL	Multiservizos (limpeza, xardinería, mantementos, publicidade...)
	San Mateo Estación de servicio SL	Subministración de combustibles
	Servicios Gallegos de Minusválidos SL	Multiservizos (limpeza, xardinería, mantementos, publicidade...)
	Terra Recicla SL	Xestión de residuos
Valdoviño	Servicios Jurídicos Finisterrae SLP	Servizos xurídicos

Fonte: Xunta de Galicia, *Consellería de Economía, Emprego e Industria*

2.4.15.

49.159 contratos rexistrados en 2015 o 73,8% corresponden ao sector terciario (36.300 contratos). A construción e o sector primario acollen o 8,1% (4.005) e o 2% (988) dos contratos, respectivamente.

Comparando os datos correspondentes aos anos 2008 e 2015, a redución do número de contratos rexistrados en Ferrol e a súa área de influencia (3.432 contratos menos) ven explicada pola caída no sector servizos e a construción (–3.324 e –2.820 contratos menos, respectivamente) en tanto que a industria rexistra unha medra superior a 2.500 contratos e o sector primario 200 contratos máis. No conxunto de Galicia a construción é o único sector que presenta unha redución do número de contratos rexistrados entre os dous anos considerados.

Os datos a nivel comarcal indican a maior importancia relativa do sector industrial en Eume (26,8%) por mor da actividade produtiva en As Pontes (47,3% dos contratos) e Pontedeume (22,7%). Na comarca de Ortegal salienta o peso relativo do sector primario, que acolle o 15,7% da contratación da comarca, influenciado polo seu peso no concello de Cariño (43,4% das súas contratacións).

• Centros especiais de emprego

Para finalizar, cómpre facer referencia aos centros especiais de emprego pola súa importancia desde un punto de vista social e do emprego.

Estes centros son iniciativas empresariais que combinan a inserción laboral das persoas con discapacidade (grao de minusvalía igual ou superior ao 33%). A súa estratexia e organización é similar ás das empresas ordinarias.

Como se observa no cadro 2.4.15., en Ferrol e a súa área de influencia hai 14 centros especiais de emprego en funcionamento, dos que catro son recoñecidos como centros "sen ánimo de lucro". Segundo a súa actividade, case a metade dos centros dedícanse a multiservizos, é dicir, limpeza, xardinería, mantementos, publicidade, etc. ❑